

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM6224, Szintaxis II.							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Kádár Edit							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Zsemlyei Borbála							
2.4 Tanulmányi év	III	2.5 Félév	6	2.6 Az értékelés módja	vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	Sz
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	KÖ

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	24	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium	12
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					40
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Konzultáció					4
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	72				
3.8 A félév össz-óraszám	96				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> LLM5221 – Morfológia LLM4221 – Szintaxis I., szövegtan
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> 1. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	előadásterem, tábla, vetítő, laptop
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	a szemináriumok 30%-áról lehet hiányozni

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C3.1 A nyelvészeti alapfogalmak, szakterületek és módszerek, az anyanyelv szerkezetének és működésének szinkron és diakron szempontból való meghatározása és alkalmazása.</p> <p>C3.2 Bármely szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozás elemzése; az elméleti tudás gyakorlatba ültetése (az anyanyelv tanítása, a verbális kommunikáció megfigyelése és fejlesztése).</p> <p>C3.2 A nyelvészeti leírások vitatott kérdéseinek/problémáinak felismerése, az információforrások összehasonlítása és rangsorolása.</p> <p>C5.2 A morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai kategorizációk értelmezése, valamint a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások elemzése nyelvészeti fogalmak használatával.</p>
Általános kompetenciák	CT2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A beszéd természetes funkcionális egységének, a mondatnak, valamint a mondatok jelentős részét fölépítő szó szerkezeteknek a vizsgálata továbbá az összetett és a többszörösen összetett mondat tagmondatai közti viszonyok bemutatása, valamint egyes, a mondatmal kapcsolatba hozható funkcionális-szemantikai kategóriák képezi a félév anyagát.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	A leíró szófajtan és alaktan folytatásaként, a mondattani ismeretek betekintést nyújtanak a mondat belső struktúrájába, tárgyalva egyrészt a mondatrészek és a tagmondatok fajtáit, másrészt a szerkezeti elemek mondatra való összekapcsolódásának szabályszerűségeit, továbbá a mondat funkcionális-szemantikai kategóriáinak némelyikét. Az előző félévben elsajátított szófajtani és alaktani ismeretek itt oly módon köszönnek vissza, hogy egyrészt a lexikai szófajtság alapvetően meghatározza, hogy egy adott szó milyen szintaktikai környezetben fordulhat elő, másrészt a szavak szintagmává és mondatra kapcsolódását a magyar nyelv alapvetően morféma segítségével valósítja meg, a grammatikai jelöltség is érintkező terület alaktan és mondattan között.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. előadás: A féléves tananyagbeosztás, a felhasználandó/elolvasandó szakirodalom, valamint a követelmények (=a tantárgy teljesítésének feltételei) ismertetése; bevezető beszélgetés: szórend és/vagy szerkezet? A mondat mint szerkezetek szerkezete.	Problémaközpontúság, frontális munka – dialogikus módszer tanári magyarázatokkal	
2. előadás: Mondatszerkezet, mondatszerkezeti modellek. Az összetett mondat. Külső időszerkezet. A mondat belső időszerkezete (aspektus) I. Vendleri igeosztályok. Szituációs aspektus.		
3. előadás: Nézőponti aspektus és kategóriái.		
4. előadás: Kijelentések és modális mondatok. Felkiáltó, felszólító, kérdő mondatok: dallamminták, beágyazás.		

5. előadás: Mondatszerkezet. Többszörös kérdés. Eldöntendő, választó és kiegészítendő kérdések.		
6. előadás: Az összetett mondatok modalitása. Kötőmódú mondatok. Igeneves szerkezetek.		

Bibliográfia

Kálmán László (szerk.): *Mondattan I.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2001. (6., 7. fejezet)

<http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf>

É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: *Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan.* Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (8. fejezet).

Németh Boglárka: *Az aspektus a magyar nyelvben.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012, 78–110.

http://hunlang.lett.ubbcluj.ro/data/segedanyagok/Nemeth%20Boglarka_Az%20aspektus%20a%20magyar%20Nyelvben_Tinta_78-110.pdf

Opcionális/felzárkóztató háttéranyag:

Kádár Edit (szerk.): *Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban.* 1. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2017. 172–173, 187–271.

Kádár Edit (szerk.): *Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban.* 2. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2018. 247–313, 314–361.

Kálmán C. Gy., Kálmán L., Nádasy Á. és Prószyk G. [A magyar segédigék rendszere.](#) In: Telegdi Zs. és Kiefer F. (szerk.), *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XVII,* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 49–103. (vagy innen: http://real-j.mtak.hu/1141/1/ALTYELVTAN_17.pdf)

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. szeminárium: Mi a mondattan?	frontális bemutatás, egyéni munka, pármunka, csoportmunka	
2. szeminárium: Főnév és főnévi csoport a mondatban		
3. szeminárium: Birtokos szerkezet, birtoklásmondat. Tárgyi szerepű főnévi csoport.		
4. szeminárium: Határozószós kifejezés. Mellékneves kifejezés.		
5. szeminárium: Mellérendelés, ellipszis. Független alárendelés.		
6. szeminárium: Alárendelő mondatok: hogy kötőszós és vonatkozó névmási kötőszós mondatok		

Bibliográfia

Kálmán László (szerk.): *Mondattan I.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2001. (8., 10. és 11. fejezet)

<http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf>

É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: *Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan.* Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (4–6. és 9–10. fejezetek).

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvásásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	–a globális problémalátás, valamint a rendszeres (és rendszerbeli) összefüggések átlátásának képessége	A. variáns: – írásbeli vizsga az előadás és a szemináriumok anyagából	65%

	–az elméleti és terminológiai ismeretek alaposága	– féléves szemináriumi tevékenység	35%
	–következetes, logikus gondolkodásmód	B. variáns: – írásbeli vizsga az előadás és a szemináriumok anyagából – féléves projekt tanulócsoportban – féléves szemináriumi tevékenység	50%
10.5 Szeminárium	–a tanult ismeretek alkalmazásának képessége –az elméleti és terminológiai ismeretek alaposága –következetes, logikus gondolkodásmód		
			35%

10.6 Minimális követelmények

A fogalmak helyes használata, globális problémalátás, vitakészség, biztonságos mondattani elemzés, az elméleti háttér ismerete, a szakirodalom ismerete. Átmenő jegyet csak akkor lehet szerezni, ha a jegy minden komponenséből eléri a hallgató az ötöst. A szemináriumi tevékenységre csak a szorgalmi időszakban lehet jegyet szerezni, a pót- és felszámoló vizsga időszakában csak a vizsga részjegy és a projekt részjegy újbóli megszerzését lehet megpróbálni.

A kitöltés időpontja 2024.04.14.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.17.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje